

[Glistrup.]

1970-71, ja, da har man også fået lavet en årsberetning, men man har endnu ikke fået den mangfoldiggjort, så man ved, hvad de har foretaget sig i 1970 og 1971. Derefter har man af gode grunde ikke produceret mere fra dette udbyttedelingsnævn, for man havde nemlig fået den meget begavede idé, at man bare skulle klare tingene her i landet ved at indrømme noget indkomst-skattefrihed. Og det er da så rigtigt, at hvis man foreslår indkomstskattefrihed for dem, der går hen og maler nyudsprungne bøge-grene blå på bladene i stedet for grønne eller laver nogle sporvejsskinneskidtskrabere el. lign., så kan man få succes her i landet, så man havde virkelig fundet vejen til at klare succesen i det moderne danske samfund. Det fik man så igennem pr. 1. januar 1972, og så måtte man uægtelig trække vejret og holde op med den udadvendte offentlige virksomhed. Men der skete dog det, at man i 1972 fik 351 breve og i 1973 277 breve, og så havde man også talt i telefonen nogle gange i de 2 år, i 1972 og 1973, og så var det åbenbart den evige hvile, så vidt man kan læse det, indtil man i marts 1975 var så lykkelige at få i sin turban, at man fik denne opfordring fra folketingets skatte- og afgiftsudvalg til nu at skrive disse 4½ side om, hvad man havde foretaget sig. Hvad der så er sket siden da, er vist i hvert fald ikke trængt ud selv til den endog særdeles interesserede offentlighed.

Derfor lyttede jeg med meget stor interesse til ministeren, der fortalte, at nu var der planer om at indskrænke denne virksomhed, som vi har hørt her, og jeg vil meget gerne rette det spørgsmål til ministeren: hvortil vil man indskrænke den virksomhed, der her er omtalt fra nævnets side? Og hvor billigt bliver det så, når man får dette indskrænket, hvor meget vil det så belaste skatteyderne med?

Da min taletid er ved at rinde ud, må jeg hellere skynde mig at svare på det mest relevante spørgsmål, der blev stillet til mig, nemlig fra hr. Ninn-Hansen, der opfordrede mig til at være noget mere venlig over for det radikale venstres ordfører i dag, fru Lone Dybkjær, som han betegnede som den tredje generation i partiet. Jeg vil da selvfølgelig meget gerne som altid følge, hvad hr. Ninn-Hansen beder mig om, og så vil jeg

da være så venlig at sige, at jeg tror, fru Lone Dybkjær ikke, som hr. Ninn-Hansen sagde, tilhører den tredje generation, men den generation, der vil være uovertruffen i det radikale venstres historie, som ikke vil blive overgået af nogen senere radikal generation: den femte og sidste radikale generation.

Formanden:

Jeg går ud fra, at det var bemærkninger, der vedrørte forslaget.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Hr. Glistrup stillede mig et spørgsmål gående ud på, hvor meget vi kunne spare gennem det arbejde, der er i gang i øjeblikket med at rationalisere. Det, jeg kan sige foreløbig, er, at på budgettet for indeværende år er de samlede udgifter 393.000 kr. Hvor meget længere ned vi kommer, kan jeg ikke på nuværende tidspunkt sige noget om.

Hermed sluttede forhandlingene.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forbud mod blokade af virksomheder under likvidation m. v. [af Tange m. fl.].

(Lovforslag nr. 142. Fremsat 14/1 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Fra tid til anden oplever vi jo, at der fremsættes forslag, som i alle tilfælde efter min opfattelse på en uheldig måde søger at gribe ind i det arbejdsretlige system, som er aftalt mellem arbejdsmarkedets parter. Det foreliggende lovforslag mener jeg ikke adskiller sig væsentligt fra andre forsøg på svækkelse af parternes frie forhandlingsret, som vi tidligere har set her i tinget.

[Arbejdsministeren.]

I bemærkningerne til lovforslaget oplyses det, at formålet med forslaget er at få fastslået, at en virksomhed under likvidation eller dødsboskifte ikke kan blokeres af fagforeningerne på grund af lønkrav, som ikke er betalt for tiden før fallitten eller inden dødsfaldet. Begrundelsen for forslaget er, at lønmodtagerne efter etableringen af Lønmodtagernes Garantifond har mulighed for at anmelde deres krav til fonden. Endvidere peges der på, at iværksættelse af blokade kan bringe en virksomheds fortsatte drift i fare, og at en blokeret virksomhed ikke kan afhændes på en så hensigtsmæssig måde som en virksomhed, der er i gang.

Lad mig herom sige først, at forholdet jo er det, at adgangen til at iværksætte blokade over for en virksomhed, der ikke er i stand til at betale indtjent løn til forfaldstid efter overenskomsten, er en fast bestanddel af det arbejdsretlige system, vi har her i landet. Jeg kan bl. a. herom henvise til § 5, stk. 2, i norm for regler om behandling af faglig strid, altså denne norm, der er aftalt mellem de to hovedorganisationer, og som også gælder på hele det øvrige overenskomstområde, hvis der ikke dér er aftalt helt tilsvarende regler.

Lad mig endvidere pege på arbejdsrettens praksis, hvorefter betalingsstandsning forstås sådan, at blokade og arbejdsstandsning også er retmæssige over for ny arbejdsgiver, som har påtaget sig at færdiggøre et arbejde, der er stoppet på grund af betalingsstandsning, altså den situation, som er omtalt i lovforslagets § 1, stk. 2.

Baggrunden for, at arbejdsstandsning under disse omstændigheder er tilladt, er naturligvis, at det ikke med rimelighed kan forlanges, at arbejdere eller funktionærer skal fortsætte med at arbejde hos en arbejdsgiver, som økonomisk står på så svage fødder, at han ikke kan udbetale løn til sine ansatte. Det er da også mit bestemte indtryk, at fagforbundene lægger megen vægt på, uanset etableringen af Lønmodtagernes Garantifond, at kunne iværksætte blokade i tilfælde af manglende betaling, og at der herigennem opnås en for arbejdstagerne tilfredsstillende løsning. Jeg vil også gerne fremhæve, at loven om Lønmodtagernes Garantifond er blevet til i et meget snævert samarbejde med arbejdsmarkedets parter,

der ikke i forbindelse med lovens gennemførelse har fremsat ønske om ændringer i de gældende arbejdsretlige regler på dette område.

Når dette er sagt, vil jeg gerne påpege, at retten til at iværksætte blokade i tilfælde af betalingsstandsning har en helt selvstændig betydning for arbejdere og funktionærer, ikke mindst i de tilfælde, hvor der foreligger betalingsstandsning, men hvor det endnu ikke er afklaret, om situationen er eller bliver omfattet af loven om Lønmodtagernes Garantifond. Med den praksis, der er lagt i Lønmodtagernes Garantifond ved behandlingen af disse sager, virker retten til blokade i øvrigt godt sammen med reglerne for udbetaling fra fonden.

Resultater en blokade i betaling af et løntilgodehavende, er det klart, at der ikke er brug for udbetaling fra fonden. Hvis en etableret blokade, som fonden har kendskab til, imidlertid ikke fører til betaling inden for et rimeligt kort tidsrum, fra 2 til 4 uger, så foretager fonden udbetaling.

Hertil kommer så, at i en vurdering af lovforslaget også bør indgå, at en gennemførelse af forslaget vil betyde, at Lønmodtagernes Garantifond ud over sit egentlige formål kommer til at yde likviditetshjælp til betrængte virksomheder eller overtage omkostninger, som i dag afholdes af andre, nemlig i den i lovforslagets § 1, stk. 2, nævnte situation, hvor en ny arbejdsgiver påtager sig at færdiggøre et arbejde, der er stoppet på grund af betalingsstandsning.

Endelig vil jeg til sidst henlede forslagsstillernes opmærksomhed på, at en gennemførelse af straffebestemmelsen i lovforslagets § 2 vil betyde en nydannelse inden for det arbejdsretlige system og indebære, at sager, der i dag i henhold til aftale mellem arbejdsmarkedets parter er undergivet de sædvanlige fagretlige instanser, fremtidig efter lovforslaget skulle indbringes for de almindelige domstole.

Som det fremgår af disse bemærkninger, mener jeg, at en gennemførelse af det foreliggende lovforslag vil være uforenelig med den frie forhandlingsret, og da en gennemførelse af forslaget herudover vil få en lang række uheldige følger, som jeg har redegjort for, må jeg på regeringens vegne afvise lovforslaget.

Poul Mortensen (S):

I den senere tid er der fremsat en hel del lovforslag, der tydeligt tager sigte på at ødelægge det arbejdsretlige system, og jeg ved ikke, om jeg har ret megen uret, når jeg siger, at her står vi over for et af de mest grove. Det er jo vanskeligt at afgøre, hvilke lovforslag der er grovest, men jeg mener, at dette er et af dem. Man fristes til at tro, at medlemmerne af fremskridtspartiet, der har fremsat lovforslaget, ikke har gjort sig den ulejlighed at sætte sig ind i de regler, der omhandler adgangen til at iværksætte blokade over for en virksomhed, der ikke er i stand til at betale indtjent løn til forfaldstiden efter overenskomsten, hvis man, som man her foreslår, vil forbyde arbejdstagere at iværksætte blokade i tilfælde af betalingsstandsning af den ene eller den anden årsag, men hvor det endnu ikke er afklaret, om løntilgodehavendet er omfattet af Lønmodtagernes Garantifond. Loven om Lønmodtagernes Garantifond omfatter kun privilegerede krav som f. eks. ferieløn og akkordoverskud inden for visse tids- og beløbsmæssige rammer, og derfor må arbejdstagerne have mulighed for gennem blokade at gennemtvinge betaling af andre tilgodehavender end dem, der er dækket af Lønmodtagernes Garantifond.

Med hensyn til stk. 2 i lovforslaget må også bemærkes, at hvis lovforslaget gennemføres, vil det betyde, at Lønmodtagernes Garantifond kommer til at overtage udgifter, der efter gældende lov, hvor den nye arbejdsgiver påtager sig at færdiggøre et arbejde, der er standset på grund af betalingsstandsning, ligger helt uden for Lønmodtagernes Garantifonds egentlige formål, og jeg skal derfor på socialdemokratiets vegne afvise lovforslaget.

Elsebeth Kock-Petersen (V):

Lad mig først sige, at jeg mener ikke, det er særlig let at se, hvad det er, forslagsstillerne ønsker.

Det, der tales om i lovforslaget, er, at en virksomhed under konkurs ikke skal kunne blokeres af fagforeninger — det er den ordlyd, der er anvendt — og her må jeg spørge: menes der blokade i sædvanlig arbejdsretlig forstand, en blokade, der skal varsles og i øvrigt have et fagligt formål, eller menes der en fysisk blokade? Eller menes der blot ar-

bejdsvægning? Såfremt forslagsstillerne mener, at ansatte på en konkursramt virksomhed ikke må vægre sig ved at arbejde på grund af konkursen, skulle der vel i virkeligheden ikke være behov for at lovgive. De pågældende har sikkerhed for deres løn, og det kan ikke være virksomhedens ansvar, at Lønmodtagernes Garantifond har en vis ekspeditionstid. Vi skal i denne forbindelse tænke på, at Lønmodtagernes Garantifond og Lønmodtagernes Garantifonds administration havde vi til en forholdsvis grundig drøftelse sidste forår, og da blev muligheden for, at lønmodtagerne kan transportere deres krav mod Lønmodtagernes Garantifond, udvidet til også at omfatte A-kasserne. Men jeg vil da gerne af ministeren have bekræftet, at gældende ret er således — for ellers er der noget, jeg har misforstået — at de ansatte i en virksomhed under konkurs og likvidation ikke lovligt kan vægre sig ved at arbejde med den begrundelse, at de vil have udbetalt deres løn fra virksomheden straks netop på grund af det forhold, jeg nævnte før for Lønmodtagernes Garantifond.

Jeg vil i den forbindelse nævne, når arbejdsministeren taler om betalingsstandsning, og det gjorde den socialdemokratiske ordfører også, at jeg har forstået lovforslaget på den måde, at det ikke drejer sig om betalingsstandsning. Det drejer sig om konkurs og likvidation, og i den forbindelse vil jeg netop sige noget om betalingsstandsning, ikke fordi det er nævnt i forslaget, men fordi det har en vis sammenhæng med noget af det, der bliver nævnt her.

De ting, som arbejdsministeren og den socialdemokratiske ordfører fremhævede, for så vidt angår betalingsstandsning, er jeg enig i. Det har, som ministeren også henviste til, hjemmel bl. a. i normen, og det må vel i det hele taget betragtes som en arbejdsretlig grundsætning, at såfremt der etableres betalingsstandsning, som ikke er det samme som konkurs, vil der være mulighed for, at de pågældende ansatte kan vægre sig ved at arbejde.

Denne regel må imidlertid forudsætte, at lønkrav i betalingsstandsningsboer ikke er omfattet af Lønmodtagernes Garantifond, og jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til at spørge ministeren, om betalingsstandsninger er omfattet af Lønmodtagernes Ga-

[Elsebeth Kock-Petersen.]

rantifond, netop til afklaring af, om der er forskel i retstilstanden for de ansatte, når der er tale om betalingsstandsninger, og når der er tale om konkurs.

Med hensyn til det konkret foreliggende lovforslag skal jeg blot sige, at vores stillingtagen må vente, indtil vi har fået afklaret præcis, hvad forslagsstillernes mening med det foreliggende forslag er.

Ingomar Petersen (RV):

Jeg er enig med fru Elsebeth Kock-Petersen i, at det ville være rart, om mange, når der var fremsat et forslag, kunne finde ud af, hvad meningen med det var. Som man læser lovforslaget og bemærkningerne her, kan man ikke få andet ud af det, end at det er en total misforståelse, og jeg kan sige, at det er radikale venstre ikke kan medvirke til gennemførelsen af dette lovforslag.

Fru Elsebeth Kock-Petersen var lidt inde på et problem, som jeg ikke tror forslagsstillerne overhovedet har tænkt på, det ser det ikke ud til i forslaget. Det strejfer imidlertid problemet, og det er et problem, som har vist sig efter den ændring i konkursloven, vi gennemførte i fjor, hvor vi indføjede et nyt kapitel 5 A om frivillige betalingsstandsninger. Det har nemlig i praksis vist sig at være en hindring for gennemførelsen af sådanne frivillige ordninger, idet Lønmodtagernes Garantifond efter sine regler ikke yder forskud til de lønmodtagere, der får forfalden løn i klemme ved en frivillig betalingsstandsning, men kun, når virksomheden går konkurs. Se, hvis det var dette, man havde rørt ved, havde man rørt ved noget relevant, for dette har i nogle situationer siden lovændringen den 1. juli 1975 betydet, at en virksomhed måtte gå konkurs i stedet for at opnå en frivillig ordning, fordi lønmodtagerne nægtede at fortsætte arbejdet efter betalingsstandsningen, hvis de ikke kunne få deres penge. Og det må jo være stik imod den hensigt, der lå bag gennemførelsen af den frivillige betalingsstandsning som et ønskeligt alternativ til en konkurs.

Jeg er bekendt med, at retsudvalget i et spørgsmål til justitsministeren af den 11. december 1975 har rejst dette problem, men der foreligger endnu ikke noget svar. Jeg

tror, vi bør benytte udvalgsbehandlingen af dette lovforslag til at få denne sag klaret, og det må kunne ske enkelt ved en tilføjelse til loven om Lønmodtagernes Garantifond. Men det har intet som helst med dette lovforslag at gøre. Jeg synes, at når loven nu er fremme, vil jeg lige gøre opmærksom på dette problem, som vi så kan drøfte i arbejdsmarkedsudvalget.

Ninn-Hansen (KF):

For et par uger siden, da vi havde arbejdsministerens lovforslag om lige løn til mænd og kvinder til tredje behandling, var der kun én, der tog ordet fra partierne. Det var fremskridtspartiets ordfører, der gik imod forslaget. Han gik ikke imod forslaget, fordi han mente, at der skulle være forskel, altså han gik ikke imod indholdet, men sagde, at fremskridtspartiet har den opfattelse, at man ikke skal lovgive vedrørende arbejdsmarkedets forhold.

Nu har jeg nok set, at det er 3 andre, der er forslagsstillerer her, men det viser i hvert fald en ganske stor uenighed inden for fremskridtspartiet, når man den ene dag i en principiel, afgørende sag kan sige: dér vil vi ikke være med, for vi har den opfattelse, at man ikke skal lovgive, når det drejer sig om arbejdsmarkedet, og så den næste dag kommer her og vil lovgive.

Jeg synes da godt, man kan overveje en lovgivning i forbindelse med arbejdsmarkedet. Disse gammeldags ting fra klassekampens tid med strejker og lockouter kan vi da godt overveje om man skal afvikle og lovgive om. Som alle ved, er vi også i gang med at lovgive på et andet område, nemlig vedrørende forbud mod eksklusivbestemmelser, og jeg håber, vi får fremskridtspartiets støtte til at gennemføre ordningen. I øvrigt håber jeg, at vi snart bliver færdig med sagen i udvalget, så vi kan få den vedtaget her i tinget. Dermed udelukker vi fremtidige eksklusivbestemmelser.

Men når man har en ordning, hvorefter man tillader de arbejdsretlige midler, vi kender til, så forstår jeg overhovedet ikke, at dette mindre skridt, en blokade og endda en blokade foranlediget af, at man ikke kan få udbetalt sin løn, er noget, man vil forbyde. Jeg synes dog nok, det virker urimeligt, at man på dette område vil begynde at lov-

[Ninn Hansen.]

give, når man i øvrigt siger, at arbejdsmarkedets parter og organisationer skal klare sig selv uden lovgivning.

Henning Phillipsen (SF):

Fremskridtspartiet ynder at påstå — blandt så mange andre påstande — at det er Danmarks næststørste arbejderparti, og det kunne så være særdeles interessant for arbejderbevægelsens og fagbevægelsens medlemmer i særdeleshed at se på, hvordan man så forvalter det mandat, man mener at have fået af de arbejdervælgere, der måtte have stemt på fremskridtspartiet, nemlig gennem dette lovforslag her.

Man skal lige lægge mærke til én ting, og det mener jeg at forslagsstillerne ganske enkelt ikke har taget højde for; jeg synes, hr. Ninn-Hansen sagde det så glimrende. Her er jo tale om en præsteret ydelse, som man måske ikke kan få sin betaling for, altså en hæderlig arbejdsindsats, en præsteret ydelse, som man i en given situation ikke kan få sin betaling for. Og her indskyder forslagsstillerne så: ja vel, men så kan man gå til Lønmodtagernes Garantifond, som om det i sig selv skulle være den rigtige vej at gå, når det er således, at man har præsteret en ydelse over for en helt anden. Lønmodtagernes Garantifond er efter min mening en sekundær garanti i den sammenhæng, og jeg gad nok vide — i det parti, som kalder sig Danmarks næststørste arbejderparti, har man så vidt mig bekendt en del advokater — jeg gad nok vide, hvordan advokater ville inddrage deres tilgodehavender, og om de ville tage en klient, som nægtede at betale for den arbejdsydelse, som advokaten havde præsteret på et tidligere tidspunkt, når han igen kom til den pågældende advokat og ville have sine sager udført. Jeg gad nok vide, hvordan man så ville reagere. Jeg ved godt, hvordan man ville reagere, men jeg kunne godt tænke mig at høre en forklaring på, hvordan man i givet fald ville gøre det.

Mig forekommer det ganske enkelt at være et forslag, som kun fortjener én eneste behandling, nemlig den, og det vil vi meget gerne medvirke til, at blive gemt i den allerstørste syltekrukke, hvis der overhovedet måtte være nogen af den art her på Christiansborg; det fortjente at komme heri.

Ritta Ahm (KrF):

Jeg har svært ved at se berettigelsen af dette lovforslag om forbud mod blokade af virksomheder under likvidation, og derfor bliver jeg nødt til at bede forslagsstillerne om at oplyse mig om rent konkrete forhold, hvor ofte det forekommer, at virksomheder blokeres for at få arbejdernes løntilgodehavende udbetalt.

Efter Lønmodtagernes Garantifonds opgørelse har man for 1974 modtaget 12.600 lønmodtageranmeldelser, hvoraf de 350 tilfælde ikke opfyldte betingelserne for, at garantifonden kunne opfylde kravene. Det må være relevant, at forslagsstillerne kommer med forskellige oplysninger: om det er sådan nogle sager som de 350, det drejer sig om i dette tilfælde. Det må vel også være nødvendigt, at vi skaffer oplysninger frem om garantifondens arbejdsgang, før vi skal være med til at lovgive på dette område.

Jørgen Jensen (DKP):

Vi kan absolut ikke medvirke til dette lovforslags gennemførelse. Jeg er enig med arbejdsministeren, når han siger, at Lønmodtagernes Garantifonds opgave ikke er at hjælpe fallerede mestre med at køre videre. Det er ikke tanken med det. Det ligger også i selve navnet, at det er lønmodtagernes garantifond og ikke tilfældige arbejdsgiveres eller andre spekulanters. Derfor vil jeg godt sige: hvorfor etablerer man egentlig blokader? Det er jo ikke for sjovs skyld, man gør det. Man gør det, fordi man er bange for, at der bliver manipuleret med den arbejdsplads, man har eller havde, altså at man fjerner det eksistensgrundlag, man havde. Det er den ene årsag til, at man kan etablere en blokade. Jeg må da også sige, at Lønmodtagernes Garantifond fortsat kræver noget bevis, for at man kan udbetale pengene. Det er der talt om. Men dernæst må jeg da også sige, at der går desværre længere tid end 2-4 uger. Jeg har adskillige eksempler på, at der er gået 8-9 uger og mere, inden man får pengene. Det er klart, at lønmodtagerne i sådanne situationer må vægre sig mod, at der finder en fjernelse sted af værdier f. eks., hvilket jo også kan ske.

Så sent som i dag til morgen har jeg haft to eksempler oppe i Farum. Jeg kan godt give navnene på virksomhederne bagefter, hvis nogle skulle bestride det. Den ene er en

[Jørgen Jensen.]

virksomhed, som lukkede den 23. december og meddelte arbejderne, at nu var den altså lukket, trådte i likvidation. De har endnu ikke fået deres løntilgodehavende for december måned. Og det er ikke, fordi der ikke har været presset på fra organisationernes side, men det er en kendsgerning.

Den anden er en virksomhed ikke så langt fra den første, hvor man i den sidste uge har fjernet halvdelen af maskinerne, ingen ved hvorhen, men til udlandet. Det er da givet, at der kan komme en situation her, hvor man bliver nødt til at gribe til forskellige midler, for at man ikke skal blive helt til grin, og for at man kan sikre sig sine penge. Derfor må jeg sige, at lovforslaget har sikret et helt andet sigte, og det har været nævnt tidligere, nemlig at skabe usikkerhed, skabe uklarhed om, hvad der i virkeligheden sker på arbejdsmarkedet, og derfor kan vi ikke medvirke til dets gennemførelse.

Arbejdsministeren taler om, at man griber ind i parternes frie forhandlingsret. Kunne vi ikke blive fri for den i en diskussion med fremskridtspartiet? Den frie forhandlingsret har I fjernet, den eksisterer ikke mere, så den behøver vi ikke at diskutere, ej heller i forbindelse med et forslag fra fremskridtspartiet.

Kurt Hansen (VS):

Nu har vi hørt nogle betragtninger, der går på, at det her lovforslag fremsat af fremskridtspartiet er et af de forslag, der ligger øverst på top ti-listen i forbindelse med at få undergravet det arbejdsretlige system. Jeg vil godt sige, for at der ikke skal være nogen form for misforståelse, at jeg har ikke nogen forkærlighed for det arbejdsretlige system, lige så lidt som jeg har nogen forkærlighed for det her forslag. Jeg mener, at det er et klart forsøg på yderligere at undergrave arbejderklassens aktionsmuligheder. Så er det sagt så klart og præcist, som det kan siges.

Nu har vi jo herinde i tinget igennem en del debatter diskuteret problemerne omkring blokade, og vi må nok formode, at der ligger et resultat fra det arbejde, der er foregået i folketings retsudvalg og arbejdsmarkedsudvalg, som indskærper begreberne omkring iværksættelse af blokade ude omkring på arbejdspladserne. Det her er bare

en lille bitte overbygning, en lov, der skulle være med til at forhindre blokade fra de arbejdere, der var ansat på f. eks. en fabrik som Boi-Wo, hvor man i nattens mulm og mørke forsøgte at fjerne maskinerne, og hvad der i øvrigt var af aktiver. Lovforslaget prøver at tilgodese de arbejdsgivere og kapitalejere, som søger at fjerne enhver form for aktiv i nattens mulm og mørke. Det vil VS ikke være med til under nogen omstændigheder, vi går tværtimod ind for, at man har så brede aktionsmuligheder som overhovedet muligt.

Nu har der været snakket en del om mulighederne i forhold til Lønmodtagernes Garantifond. Jeg vil godt spørge arbejdsministeren rent konkret, hvor mange af de krav, der bliver indgivet til Lønmodtagernes Garantifond, der bliver efterkommet. Jeg er godt klar over, at man ikke kan give et tal på det, men jeg vil spørge arbejdsministeren, om det ikke er muligt at angive en procent. Jeg mener at have læst — jeg kan ikke huske, om det er i Lønmodtagernes Garantifonds årsberetning, eller det er i et bilag fra arbejdsmarkedsudvalget — at der er tale om ca. 60 pct. Hvis det er tilfældet, vil jeg godt bede arbejdsministeren om at bekræfte det.

Ordføreren for forslagsstillerne (Tange) (FP):

Jeg har jo ikke meget at takke de forskellige ordførere for, men jeg håber, at når vi under udvalgsbehandlingen får forklaret, hvad lovforslaget egentlig drejer sig om, vil de forskellige partier ændre opfattelse i nærværende sag.

For at der ikke skal dannes myter, og for at der ikke skal være mulighed for fejltagelser, vil jeg gerne sige, at fremskridtspartiet går ind for stærke fagforeninger, og vi gør det ud fra to hovedsynspunkter. Det ene er, at det er stærke fagforeninger, der er med til at holde orden på arbejdsmarkedet, og det andet er, at det er stærke fagforeninger, der er med til at sørge for, at ingen arbejder og lønmodtager misbruges og udnyttes af andre. Men dermed være ikke sagt, at vi ikke vil gribe ind, når vi mener, at de fagforeninger, vi har, og som vi mener er stærke, misbruger deres magt. Det mener vi de gør i et tilfælde som dette, hvor der er tale om blokader over for konkursboer, likvidations-

[Tange.]

boer m. v., hvor en ny arbejdsgiver overtager en falleret arbejdsplads eller en falleret mesters arbejde på en fast arbejdsplads, f.eks. ude på en byggeplads.

I disse tilfælde er der jo tale om, at en virksomhed er på knæene, det er, om jeg så må sige, en falden mand, som man sparker til, og der skal ikke så forfærdelig meget til, før en sådan virksomhed er totalt færdig. Der er i virkeligheden ikke nogen at forhandle med, når der er tale om et likvidationsbo, der er ikke arbejdere på den ene side og en arbejdsgiver på den anden side. Der sidder folk, der er valgt ind til at styre boerne, som har nok at gøre med at rede trådene ud, og som ikke har muligheder for at forhandle samtidig med arbejdsmodtagernes fagforeninger angående blokader.

Det her er for os at se måske ikke det helt store problem, men jeg ved fra min praksis som advokat, at det kan være med til at redde arbejdspladser, hvis man forbyder blokader over for de ting, der er nævnt i lovforslaget. Jeg kan også oplyse de forskellige ordførere om, at arbejderne gang på gang siger: ja men det er da mærkeligt, hvorfor skal vi blokere vores virksomhed, hvor vi har arbejde, vi kan da godt se, at vi bare skal anmelde vores tidligere krav til Lønmodtagernes Garantifond, og så skal vi selvfølgelig have udbetalt af den likviderede virksomhed for det arbejde, vi udfører for den, fordi her er der jo i virkeligheden tale om en helt ny arbejdsgiver. Det forstår arbejderne udmærket godt. De forstår godt, at der må gøres en indsats fra alle sider for at bevare arbejdspladsen, for at bevare virksomheden, sådan at de under nye ejere kan arbejde videre på virksomheden.

Jeg har set virksomheder, hvor det har været lige ved at gå galt, hvor likvidator simpelt hen måtte ud personlig og kautionere i sparekassen for at skaffe penge til lønninger, for at man kunne køre videre, og havde han ikke villet det, var virksomheden simpelt hen lukket. Jeg kan sige, at arbejderne synes, det er noget ejendommeligt noget, når de ved, at de kan få pengene hos Lønmodtagernes Garantifond.

Spørgsmålet er, om ikke loven om Lønmodtagernes Garantifond skal ændres, således at arbejdstagerne, lønmodtagerne, hurtigere kan få beløb udbetalt, sådan at de i

virkeligheden ikke mærker, at en virksomhed likvideres. Med de tider, vi har, hvor der gang på gang er tale om likvidationer og konkurser, og hvor man har en interesse i midlertidigt at køre videre for at få virksomheden afhændet, er det af stor betydning for at bevare arbejdspladser, at man ikke blokerer disse virksomheder, som jo er på knæene i forvejen, og som i virkeligheden ikke har nogen ejer og leder. Det er for så vidt kreditorerne.

Jeg kan sige til hr. Henning Philipsen, at advokater desværre ikke er så godt stillet som lønmodtagere. Hvis man har et tilgodehavende hos en virksomhed, der går ned, kan man ikke anmelde sit tilgodehavende andre steder end i skifteretten, og som regel får man ikke noget ud af det, fordi det er simple krav, hvorimod lønmodtagerne, hvad der for så vidt også er ganske rimeligt, kan anmelde deres krav til Lønmodtagernes Garantifond og få fuld dækning dér. Der er bare spørgsmålet om tiden.

Nogle af ordførerne har været inde på, om lovforslaget også skulle omfatte betalingsstandsningsboer. Det kan man efter min opfattelse ikke lade det omfatte, da lønforinden betalingsstandsningen ikke betales af Lønmodtagernes Garantifond, og derfor er et betalingsstandsningsbo pligtigt at betale forfalden løn til arbejderne. Men der er altså den forskel, at når der er tale om konkursboer, kan lønmodtagerne anmelde deres krav.

Jeg håber, at jeg under udvalgsbehandlingen kan overbevise de forskellige partier om, at det er et udmærket og et godt lovforslag, der vil være med til at bevare arbejdspladser, og det er i hvert fald ikke et lovforslag, der er fremsat for på nogen måde at gribe ind i aftalerne på arbejdsmarkedet til skade for arbejderne, tværtimod.

Poul Mortensen (S):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Tange, siger herfra, at fremskridtspartiet går ind for stærke fagforeninger, men bare er imod, at de misbruger deres magt. Jeg tror, at man skal være forsigtig med at sige, at nogle fagforeninger misbruger deres magt ved at prøve at sikre deres medlemmer et tilgodehavende, som de har for at have udført en arbejdsindsats. De har solgt deres arbejdskraft, ergo har de også krav på at få

[Poul Mortensen.]

løn. Og så gentog hr. Tange flere gange: arbejderne forstår godt, og arbejderne forstår godt. Jeg ved, at arbejderne også godt forstår hensigten med dette forslag fra fremskridtspartiets side.

Ninn-Hansen (KF):

Jeg synes ikke, at den fremstilling, hr. Tange gav af likvidationsboer, var korrekt. Hr. Tange fremstillede det nærmest sådan, at i det øjeblik en virksomhed går over til likvidation, er der ingen ledelse af den. Det er jo ganske forkert. Der er da en række tilfælde, hvor de indsatte likvidatorer har fortsat virksomheder og har sørget for at indsatte ledelser i disse virksomheder, så de kan arbejde i fuldt omfang på samme måde, som det skete før likvidationen, i nogle tilfælde heldigvis bedre. Derfor synes jeg ikke, det argument gælder.

Jeg synes nok, at man står helt uforstående over for principperne, som fremskridtspartiet vel også må have i forbindelse med denne lovgivning, når man den ene dag med hr. Hølge som ordfører kan sige, at man ikke skal gribe ind over for arbejdsmarkedets parter ved lovgivning, og så den anden dag kan komme og sige, at selv et mindre middel tillader man ikke fagforeningerne at have. Det er dog et mindre arbejdsretligt skridt, der er tale om her.

Endelig forstår jeg slet ikke bemærkningen, hr. Tange kom med om, at man ønsker stærke fagforeninger, netop på baggrund af dette forslag. Jeg synes egentlig, fagforeningerne er stærke nok. Vi kan tale om ved en anden lejlighed, om det ligefrem skal være sådan, at vi skal udvide deres magtstilling. Det mener hr. Tange åbenbart, men jeg synes i hvert fald ikke, at der er nogen overensstemmelse mellem det standpunkt og så det lovforslag, der her er fremsat.

Henning Philipsen (SF):

Jeg bemærkede, at hr. Tange talte om fagforeninger, som misbrugte deres magt. I modsætning til hr. Ninn-Hansen synes jeg ikke, fagforeningerne er stærke nok, men det er en anden ting. Det ville jo være rart — og det synes jeg ikke hr. Tange skulle vente med, til vi engang kommer i udvalget med dette forslag — om vi fik en dokumentation for, hvornår fagforeninger har mis-

brugt deres såkaldte magt. Hvornår har man misbrugt den? Og hvad menes der med misbrug? Misbrug kan være mange ting. Og der er vel noget karakteristisk i, når en af fremskridtspartiets repræsentanter taler om forholdet mellem fagbevægelsen og arbejdsgiverne, at man aldrig nogen sinde anvender den samme terminologi og de samme ord, når man taler om Dansk Arbejdsgiverforening, når man taler om arbejdsgivere i det hele taget. Det eneste, man retter skytset imod, er fagbevægelsen, fagbevægelsens medlemmer, og nu kommer man her ganske umotiveret og siger, at der er fagforeninger, der misbruger deres magt. Må vi ikke få at vide: hvornår er det sket? Og hvad forstår hr. Tange ved, at fagforeninger misbruger den magt, de eventuelt måtte have?

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Der var lige et par enkelte spørgsmål, jeg ville søge at besvare.

Fru Elsebeth Kock-Petersen spurgte, om betalingsstandsninger var omfattet af garantifonden. I § 1 står der, at garantifonden træder i funktion ved konkurs, ved arbejdsgiverens død, ved likvidation og virksomhedens ophør, såfremt det godtgøres, at arbejdsgiveren er ude af stand til at betale kravet, og det vil altså sige, at hvis en betalingsstandsning ender med en konkurs, så træder Lønmodtagernes Garantifond ind.

Hr. Ingomar Petersen var inde på spørgsmålet om de frivillige betalingsstandsningmuligheder i relation til konkursloven. Jeg vil gerne sige, at vi har taget dette spørgsmål op til drøftelse med Lønmodtagernes Garantifond. Vi har også været i forbindelse med justitsministeriet om det, og jeg tror, vi har fundet en løsning på de problemer, der vitterlig lå dér. Jeg vil meget nødig gå nærmere ind på det her, men jeg er parat til at svare nærmere på det i udvalget.

Jeg kan ikke besvare hr. Kurt Hansens spørgsmål om, hvor mange krav til Lønmodtagernes Garantifond der bliver imødekommet. Jeg har ikke de oplysninger med her, men det kan også ske i udvalget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Tange) (FP):

Til hr. Henning Philipsen vil jeg gerne sige, at jeg for mit vedkommende har et meget klart og tydeligt eksempel på, at en

[Tange.]

fagforening efter min opfattelse har misbrugt sin magt, og jeg vil i arbejdsmarkedsudvalget fremlægge en domsudskrift, der viser dette, men jeg kan selvfølgelig ikke komme nærmere ind på det her.

Med hensyn til hr. Ninn-Hansen, der taler om, at man skal lade arbejdsmarkedets parter ordne det osv., vil jeg kun sige, at det er jo specielle tilfælde, vi taler om i dette lovforslag. Det er tilfælde, hvor der i virkeligheden ikke er nogen på den ene side til at forhandle. Det er da rigtigt, som hr. Ninn-Hansen siger, at der er en ledelse, men det er advokater, og det er ikke ejeren. Det er advokater og andre, der bliver sat ind som likvidatorer, og som ikke har mulighed for i første omgang at overskue boernes stilling. Er der penge, bliver lønningerne for tiden for likvidationen eller konkursen selvfølgelig betalt til sin tid til Lønmodtagernes Garantifond, som har lagt dem ud til arbejderne. Der er ikke tale om, at der er nogen, der skal forraskes eller skal have mindre ud af det, eller nogen, der skal have mere ud af det på andres bekostning. Det er simpelt hen for mig at se efter lovforslaget meningen, at man skal søge at bevare arbejdspladser, man skal så vidt muligt undgå blokader og andre ting over for disse virksomheder, fordi de er svage, de har ingen rigtig ledelse, resultatet vil de fleste gange simpelt hen medføre lukning, og så kan man blokere den lukkede virksomhed til dommedag uden at få en krone. Derfor mener jeg, det er bedre, at man i sådanne, om jeg så må sige syge situationer er lidt med til at få det til at gå en overgang, til der er en rigtig ejer igen, som man kan kanøfle.

Vi mener, at det er helt i orden, at fagforeningerne strides og kæmper med A. P. Møller, ØK og alle de andre store, men det, der er tilfældet i dette lovforslag, er, at det er virksomheder, der er på knæ, som man skal skåne, og som man skal hjælpe, for at de kan komme på andre hænder, så de kan fortsætte med de arbejdspladser, der har været tidligere. Det er for dyrt for samfundet, hvis man lader disse virksomheder gå ned. Det er vanskeligt at sælge dem, det er vanskeligt at få dem videreført, og det må være i alle såvel liberalistiske som socialistiske partiers interesse at skåne disse virksomheder, når det kun drejer sig om en

overgang, og når man virkelig kan bevare arbejdspladser.

(Kort bemærkning).

Henning Philipsen (SF):

Nu oplevede vi altså igen en gang, som vi har gjort før, at når man beder en af fremskridtspartiets repræsentanter dokumentere sine påstande, så siger han: ja, det kommer jeg med i udvalget. Det har vi oplevet før. Jeg synes nok, det ville være rigtigt, når man fremsætter påstande her i folketingssalen — og det er ikke et ligegyldigt sted, det er det i hvert fald ikke for mig — om, at fagforeninger har misbrugt deres magt, at man så ikke bare nøjes med, som hr. Tange gjorde, at sige: ja men det skal jeg nok fremkomme med i arbejdsmarkedsudvalget. Jeg har en til vished grænsende fornemmelse af, at den dokumentation får vi ikke, ligesom vi heller ikke har fået det tidligere i andre udvalg, når repræsentanter for fremskridtspartiet tidligere har fremsat udokumenterede påstande. Jeg går ud fra som en given ting, at den domsudskrift, som hr. Tange henviser til, må være en domsudskrift fra arbejdsretten. Så er vi andre også i stand til at få den, det har hr. Tange ikke patent på.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Tange) (FP):

Jeg kan godt her kort referere den sag, jeg taler om. Det var simpelt hen en tømrermester, der gik ned, mens han var i gang med at bygge en handelsskole oppe i Thisted. To af hans svende startede et selskab og fortsatte byggeriet, hvorefter de blev blokeret og man forlangte, at de skulle betale 26.000 kr. i løn til den fallerede mester, deres egen tidligere mester, svende, og det mener jeg er fuldstændig urimeligt, men de var nødt til at betale, fordi de havde påtaget sig arbejdet og stod over for dagbøder — det troede de i hvert fald og blev rådet dårligt. De måtte betale de 26.000 kr., som arbejderne nemt og mageligt kunne have fået igennem Lønmodtagernes Garantifond. Resultatet bliver, at dette nystartede selskab med disse to svende, der startede for sig selv, formentlig går ned med flaget igen, da de ikke kan tåle et tab på 26.000 kr. Det er en dom, der er afsagt af retten i Thisted

[Tange.]

for nylig. Jeg har selv haft med sagen at gøre, og jeg kalder det misbrug fra fagforeningens side, at den blokerer to nystartede mestre og tvinger dem til at betale en gæld, som en anden mand skylder. Det er misbrug, og det bliver misbrug.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v.

(Lovforslag nr. 192. Fremsat 4/2 76).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Otto Mørch (S):

Når lovgivningen har fået virkninger, som utvivlsomt ikke har været tilsigtet, finder vi i socialdemokratiet også en forpligtelse til at bøde herpå. Det er jo tilfældet med denne lovs 4 års karantæne-bestemmelse, som rammer de arbejdsløshedskasser, der gav afkald på statsanerkendelse i 1967, og som nu for at klare stigende arbejdsløshedsforpligtelser ønsker at generhverve statsanerkendelsen og dermed den økonomiske sikkerhed, der kan ligge heri.

Kommunalarbejdernes arbejdsløshedskasse står i dag i den situation, at man har mere end 1.000 ledige medlemmer. Man står i dag i den situation, at afmatningen på det kommunale arbejdsområde ikke er standset. Man står i dag i den situation, at man kan frygte, at den nye bistandslov, der økonomisk inddækkes gennem bloktilskud, også kan medføre en vis tilbageholdenhed i nogle kommuners ansættelsespolitik.

Med andre ord, den mere sikre status, forbundets medlemmer havde, da man gav afkald på statsanerkendelsen, er ikke mere

til stede. Medlemssammensætningen er en helt anden end i 1967, og den er ikke mere præget af den tryghed i ansættelsen som før, hvor halvdelen af medlemmerne var tjenestemænd. Det er klart, at derigennem får forbundet også større økonomiske forpligtelser, og det er jo ikke nogen hemmelighed, at det afspejler sig i en økonomisk status for de sidste 9 måneder af 1975, hvor der er konstateret et underskud på 8.827.000 kr. Det er sket trods stigning i medlemsbidrag, som ligger over det, der skulle betales i medlemsbidrag som statsanerkendt.

Skal arbejdsløshedskassen undergives gældende bestemmelser om 4 års karantæne, før statsrefusion opnås, må man se i øjnene, at kassen kan blive drænet for et stort antal medlemmer, som har mulighed for at søge over i andre A-kasser. Man må se i øjnene, at andre fagligt afgrænsede medlemsgrupper vil oprette nye A-kasser, måske helt op til 20 nye kasser. Det er klart, at det administrativt vil være både uheldigt og dyrt.

Når arbejdsministeren i sin fremsættelses-tale kan fastslå, at ophævelsen af karantænebestemmelsen ikke vil få aktuel betydning for andre bestående A-kasser, og at de økonomiske konsekvenser af lovforslaget for staten endda vil være af yderst begrænset omfang, skulle der ikke være grund til betænkeligheder ved at tiltræde lovforslaget.

I den forbindelse synes jeg også, det er overordentlig vigtigt at være opmærksom på, som det også fremgår af lovforslagets bemærkninger, at det er urimeligt, at kommunalarbejdernes A-kasse, fordi den tidligere har været anerkendt, skal vente 4 år på at få statsrefusion, når andre ikke-anerkendte A-kasser uden videre kan søge statsanerkendelse med omgående økonomisk virkning fra anerkendelsestidspunktet. Netop dette forhold finder jeg er meget væsentligt for vor vurdering her i tinget.

Når dette er sagt, skal det også siges direkte til kommunalarbejderne, at selv om de har udvist særdeles stærk intern solidaritet ved at holde kontingentet lavt for deres medlemmer i tiden uden statsanerkendelse og også har ydet gode sociale dækninger i deres forbund, så må man nok sige, at hvad der vedrører den eksterne solidaritet, har de kørt lidt på frihjul siden 1967.

Det er sikkert fremgået af mit indlæg, at vi i regeringspartiet er indstillet på at bøde